

Данилків Тетяна
студентка групи ПФМ-51
Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя
м. Тернопіль, Україна

Науковий керівник: Химич Ірина
кандидат економічних наук
доцент кафедри управління інноваційною діяльністю та сферою послуг
Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя
м. Тернопіль, Україна

Tetiana Danylkiw
Student of the group PFm-51
Ternopil Ivan Puluj National Technical University
Ternopil, Ukraine

Scientific supervisor: Iryna Khymych
PhD (Economics)
Associate Professor of Innovation Activity and Services Management
Ternopil Ivan Puluj National Technical University
Ternopil, Ukraine

УКРАЇНСЬКИЙ БІЗНЕС В УМОВАХ ПОВНОМАСШТАБНОГО ВТОРГНЕННЯ РОСІЇ: РЕЛОКАЦІЯ ТА ДЕРЖАВНА ПІДТРИМКА UKRAINIAN BUSINESS IN THE CONDITIONS OF A FULL-SCALE RUSSIAN INVASION: RELOCATION AND GOVERNMENT SUPPORT

Повномасштабне вторгнення Росії в Україну створило катастрофічні умови для ведення бізнесу на територіях, які були окуповані та піддавалися постійним обстрілам. Частина з них змушена була на завжди зупинити свою роботу або евакуюватись. Лише за декілька тижнів війни український бізнес втратив більше, ніж за два роки пандемії коронавірусу. Оцінити обсяги завданої шкоди важко, оскільки збройна агресія на території країни досі триває.

Національний банк провів оцінку економіки країни і виявив суттєві втрати «невиробленого» ВВП – понад 50 %. Тобто кожен тиждень обходиться національній економіці більше 50 млрд грн. І це не рахуючи втрати від руйнування [1].

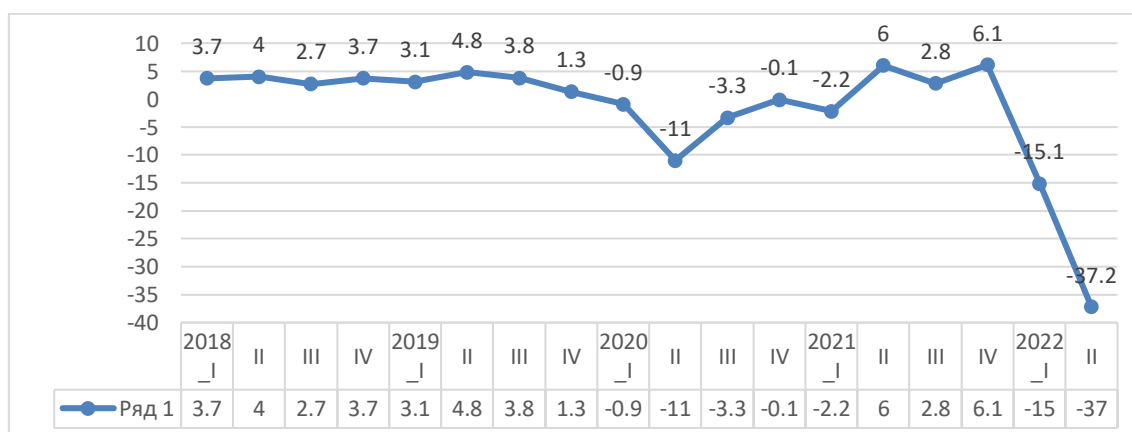

Рис. 1 Динаміка зміни реального ВВП упродовж 2018-2022 рр.
(у % до відповідного кварталу попереднього року) [2]

За результатами досліджень в Україні постраждали такі сфери бізнесу, як: будівництво, машинобудування, туризм, логістика, тобто такі, що потребують великих інвестицій. Найбільший відсоток підприємств, які частково або повністю припинили роботу, сягає 84% у галузі туризму, 70% – у ЗМІ, 58% – у будівництві, 50% – у машинобудуванні.

Значною мірою постраждала сфера операцій з нерухомим майном – 53% і сільське господарство – 40%.

Також різко скоротився експорт та імпорт товарів, причиною якого стала блокада українських портів Чорного моря.

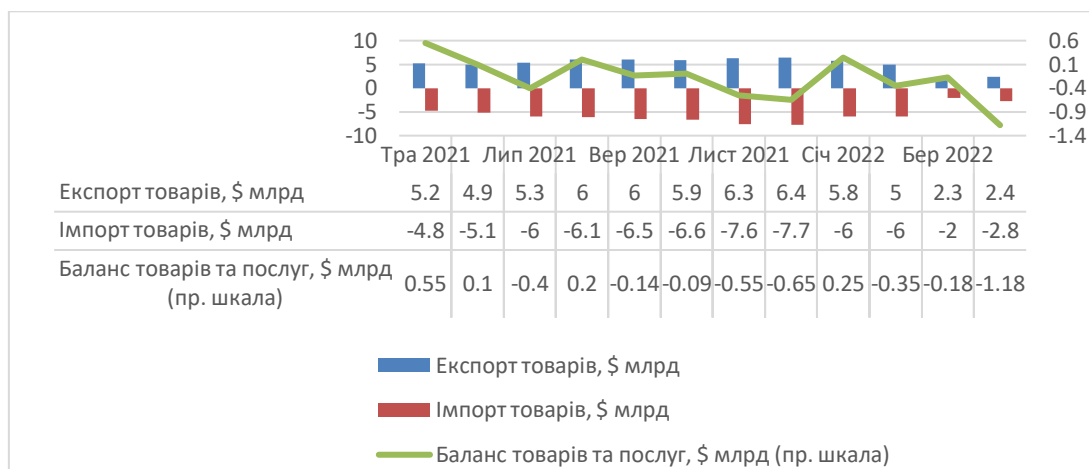

Рис. 2 Експорт та імпорт товарів в Україні у період травень 2021 р. – травень 2022 р. [3]

Великі корпорації покинули територію України, що призвело до втрати валютних надходжень і робочих місць.

Різкі коливання на фондовому ринку, спричинені воєнними діями, підштовхнули підвищення цін на газ й нафту. Вартість перевезень по території країни значно збільшилась і для іноземного бізнесу це створило великі витрати.

З метою збереження економічної стійкості України шляхом переміщення підприємств із територій, що перебувають у зоні бойових дій, до безпечніших регіонів, було створену Державну програму релокації підприємств, яку Український бізнес провів із 30-40% підприємств. Компанії які повністю або частково перемістилися за кордон:

10% - ІТ-сектор, 6% - охорона здоров'я та надання соціальних послуг, 4.5% - надання професійних послуг, маркетинг та дизайн [4].

Переважно серед релокованого бізнесу більшість лишилася в межах України, Міністерство економіки та обласні військові адміністрації реалізують програму релокації підприємств із зони ведення бойових дій у більш безпечні регіони.

Фонд державного майна пропонує вільні площі об'єктів для переміщених підприємств [5].

Ще одним важливим заходом, який допоможе зберегти та відновити бізнес є програма «5-7-9». Згідно з цією програмою, підприємці зможуть отримати кредит, щоб відновити свої виробничі потужності, під 9% терміном до 5 років на суму до 60 млн грн. Значна частина (до 80%) виконання зобов'язань по таким кредитам буде забезпечуватись державною гарантією [6].

Релокація відчизняного бізнесу, позитивно вплине на економіку країни, це допоможе зберегти робочі місця, надходження податків до бюджету, та забезпечить фінансово-економічну стійкість та полегшить повоєнне відновлення країни, а державна програма «5-7-9» сприятиме відновленню виробничого та експортного потенціалу та економіки України.

Перелік використаних джерел:

1. Економічна правда. URL: <https://www.epravda.com.ua/publications/2022/03/23/684549/>
2. Державна служба статистики України. URL: <https://www.slovoidilo.ua/2022/09/09/novyna/ekonomika/vvp-ukrayiny-skorotyvsya-bilsh-nizh-37-derzhstat>

3. Центр економічної стратегії. URL: <https://ces.org.ua/economy-in-war-times-june/>
4. Liga zakon. URL: https://biz.ligazakon.net/news/214925_yak-vdnovlyutsya-ta-adaptutsya-ukranskiy-bznes-rezultati-doslidzhennya
5. Фонд державного майна України. URL: <https://www.spfu.gov.ua/ua/news/8717.html>
6. Міністерство економіки України. URL: https://www.me.gov.ua/News/Detail?lang=uk-UA&id=1f1ba226-b22d-410b-831a-50bfefed241a&title=UriadRozshirivProgramu5-7-9-NaPidprimstvaZruinovaniPidChasViini&fbclid=IwAR3yka_AS9Gd5Z7J3YIPBPKJ8XPznO

УДК 658.5

Дячун Ольга

кандидат економічних наук, доцент
доцент кафедри економіки та фінансів
Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя
м. Тернопіль, Україна

Радинський Сергій

кандидат економічних наук,
доцент кафедри економіки та фінансів
Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя
м. Тернопіль, Україна

Olga Dyachun

PhD (Economics), Docent
Associate Professor Department of Economics and Finance
Ternopil Ivan Puluj National Technical University
Ternopil, Ukraine

Serghiy Radynskiy

PhD (Economics)
Assosiate Professor of Economics and Finance Department
Ternopil Ivan Puluj National Technical University
Ternopil, Ukraine

ФУНКЦІЇ УПРАВЛІННЯ ЗБУТОМ НА ПІДПРИЄМСТВІ FUNCTIONS OF SALES MANAGEMENT AT THE ENTERPRISE

Важливим питанням маркетингової діяльності є збут товарів. Ефективність організації в значній мірі залежить від виконуваних управлінських функцій у цій сфері. Дослідження їх переліку та змісту впливає на результативність збутової діяльності, досягнення поставлених підприємством маркетингових цілей і, зокрема, збутових. Оптимальність виконуваних функцій збуту дає змогу підприємству організувати ефективну роботу відділу збуту, визначити його місце в системі структурних підрозділів фірми, досягти значних конкурентних переваг на ринку. Враховуючи вище викладене, важливого значення набуває розробка системи управління збутом та її вдосконалення. Це, в свою чергу, потребує поглибленого дослідження вказаної проблеми.

Центральним питанням в управлінні збутом є його функції. Вони визначаються змістом збутової діяльності. Правильне визначення їх суті, кількості впливає на ефективність збуту, досягнення підприємством його цілей. Існують різні підходи щодо складу цих функцій та їх змісту. Управління збутом повинно виконувати таких чотири важливих функції: планування, організацію, мотивацію та контроль. Можна погодитися з тим, що вони властиві управлінню збутом підприємства. Проте їх кількість, як ми вважаємо, є неповною. Тут відсутня така функція як облік результатів облікової діяльності, без якого управління збутом не може бути в достатній мірі інструментом забезпечення належних результатів, поставлених перед